

**РОЗДІЛ 2. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО;
МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО;
ГОСПОДАРСЬКЕ ТА ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО**

УДК 340.12+341

DOI 10.31732/2708-339X-2023-10-86-91

**ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗОВНІШНІХ
ФУНКЦІЙ УКРАЇНОЮ ТА УГОРЩИНОЮ НА СУЧАСНИХ
ЕТАПАХ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ**

Корольова В.В.,

к.ю.н., доцент, професор кафедри державно-правових дисциплін

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»

Київ, вул. Табірна, 30-32, Україна, 03113

e-mail: ViktoriyaV@krok.edu.ua,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2998-6144>

**THEORETICAL APPROACHES TO THE IMPLEMENTATION OF
EXTERNAL FUNCTIONS BY UKRAINE AND HUNGARY AT THE
CURRENT STAGE OF STATE FORMATION**

Koroleva V.V.,

Ph.D. in Law, Associate Professor

Professor of the Department of State and

Legal Disciplines of «KROK» University

Kyiv, Tabirna St., 30-32, Ukraine, 03113

e-mail: ViktoriyaV@krok.edu.ua,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2998-6144>

Анотація. В умовах воєнного стану зростає важливість оптимізації процесів державотворення. Особливості сучасної української державності знайшли своє відображення, перш за все, у модифікації функцій держави, а тому дослідження теоретичних підходів реалізації зовнішніх функцій у контексті досвіду України та її держави-сусіда Угорщини є вкрай актуальною темою. Оскільки питання державотворення в сучасних умовах не може йти в супереч міжнародному напрямку держави, то варто наголосити, що і не повинно залежати від держави, яка активно відстоює та намагається поширювати свої прямо протилежні підходи до розуміння державотворення. З відліком від 24 лютого 2022 року, коли почалося повномасштабне вторгнення на територію вільної, незалежної, суверенної держави Україна, реальність для людей стала «епізодичною», а підходи до державотворення почалися докорінно переглядатися, в пошуку відповіді на питання, з якого ж моменту шлях державотворення почав давати тріщини. Варто відзначити, що такі тріщини почали проявлятися і з 2014 року, коли розпочалася Антитерористична операція на сході України (АТО), яка по суті була тією ж війною, хоч і з меншим територіальним поширенням, проте люди гинули й тоді.

Сьогодні ми можемо бачити, що реалізація зовнішніх функцій України та Угорщини є опозиційними, де Угорщина, намагаючись проводити дворівневу політику в бік свого юридичного статусу, як країни ЄС, «обережно» висловлюючись про засудження військових дій російської армії на території України, так і в бік російської співпраці. Так, угорський прем'єр-міністр Віктор Орбан став першим європейським лідером, який зустрівся з російським президентом з квітня 2022 року. У даній науковій статті ми робимо наголос і на євроінтеграційні процеси, які потребують критичного осмислення. Також приділено увагу питанню надання європейської фінансової допомоги Україні на наступні три роки у сумі 50 млрд євро та протидійну позицію угорського лідера Віктора Орбана на цей крок від ЄС до України, який у свій час висловлював навіть погрози застосування «ручного гальма» аби не допустити такого фінансування.

Ключові слова: Україна, ЄС, зовнішні функції, Угорщина, державотворення, адаптація, євроінтеграція, перспективи, теоретичні підходи.

Формул: 0, рис.: 0, табл.: 0, бібл.: 9.

Abstract. In the conditions of martial law, the importance of optimizing the processes of state formation is increasing. The peculiarities of modern Ukrainian statehood are reflected primarily in the modification of the functions of the state, and therefore the study of theoretical approaches to the implementation of external functions in the context of the experience of Ukraine and its neighboring state Hungary is an extremely relevant topic. Since the issue of state formation in modern conditions cannot go against the international direction of the state, however, it is worth emphasizing that it should not depend on the state, which actively defends and tries to spread its directly opposite approaches to understanding state formation. Counting from February 24, 2022, when a full-scale invasion of the territory of the free, independent, sovereign state of Ukraine began, reality for people became "episodic", and approaches to state formation began to be fundamentally revised, in search of an answer to the question of when the path of state formation began crack. It is worth noting that such cracks began to appear in 2014, when the Anti-Terrorist Operation in the East (ATO) began, which was essentially the same war, albeit with a smaller territorial spread, but people died even then. Today, we can see that the implementation of the external functions of Ukraine and Hungary are oppositional, where Hungary, trying to pursue a two-level policy towards its legal status as an EU country, "cautiously" expressing its condemnation of the military actions of the Russian army on the territory of Ukraine, and towards the Russian cooperation. Thus, Hungarian Prime Minister Viktor Orbán became the first European leader to meet with the Russian president since April 2022. In this scientific article, we also emphasize the European integration processes, which require a critical understanding. Attention was also paid to the issue of providing European financial assistance to Ukraine for the next three years in the amount of 50 billion euros and the opposing position of the Hungarian leader Viktor Orbán to such a step from the EU to Ukraine, who at one time even expressed threats to use the "handbrake" to prevent such a situation. financing.

Keywords: Ukraine, EU, external functions, Hungary, state formation, adaptation, European integration, perspectives, theoretical approaches.

Formulas: 0, fig.: 0, tabl.: 0, bibl.: 9.

Постановка проблеми.

Реалізація зовнішніх функцій у наш час є залежною від інтеграційних процесів, а щодо України – євроінтеграційних процесів. Дослідження теоретичних підходів до реалізації зовнішніх функцій сучасної держави є актуальним питанням для теорії держави і права. Це доволі природно, оскільки функціонування держави є неоднорідним феноменом, який охоплює широкий спектр активностей, що складно поєднуються в рамках одного концепту.

Досліджуючи дане питання в контексті досвіду України і Угорщини, лише підвищується рівень актуальності дослідження для пошуків

реформатизації реалізації зовнішніх функцій України на основі міжнародної позиції Угорщини та її «ветувального» впливу на Україну.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В ході підготовки та написання цієї наукової статті були використані напрацювання таких фахівців: В. Матяха, В. Нестеровича, С. Коника, О. Джураєвої, О. Марущака, Ніка Торп, О. Кравченка, М. Бондаренко.

Не вирішені раніше проблеми загальної частини. Вітчизняна юридична наука сьогодні більшою мірою зорієнтована на теоретичне осмислення правових форм реалізації окремих функцій держави Україна.

Разом з тим, поза увагою вітчизняної правової науки залишилися питання реалізації зовнішніх функцій на сучасних етапах державотворення. Робиться спроба дослідити теоретичні підходи до процесів державотворення в сучасних умовах Україною та її державою-опозиціонером Угорщиною.

Формулювання цілей статті.

Метою даної наукової статті є дослідження теоретичних підходів до реалізації зовнішніх функцій Україною та Угорщиною на сучасних етапах державотворення.

Виклад основного матеріалу.

Ключовим інститутом політичної системи сучасного суспільства є держава. Державотворення – це складний та багатогранний процес, результатом якого є збалансована організація здійснення публічної влади над суспільством на певній території. Саме такі процеси характеризують сучасну державу. Державотворення є визначальним напрямком діяльності будь-якої держави. Оскільки саме аспекти державотворення визначають і тим самим впливають на формування головних напрямків держави – її функцій. Як вірно підкреслив Матях В., традиція державотворення в Україні має глибоке й далекоюсяжне коріння [1].

На думку Нестерович В., державотворення в Україні характеризується п'ятьма істотними ознаками: 1) унікальність – державотворення є тією рідкісною категорією, яка в українських наукових та офіційних джерелах має своє особливе значення, що відрізняється від національних аналогів цього поняття; 2) історичний контекст – підґрунтям національної державності є багатовіковий складний процес зародження та розвитку української державності, результатом якого стало проголошення незалежності України та утвердження її як суверенної і незалежної держави; 3) програмний характер – державотворення в Україні є важливою основою для визначення

подальших напрямків, принципів та перспектив розвитку держави і суспільства в Україні; 4) багатовимірність – державотворення в Україні базується на сукупності тісно взаємопов'язаних між собою зовнішніх та внутрішніх територіальних, національних, політичних, правових, соціальних, економічних та культурних факторів; 5) аксіологічний характер – утвердження України як суверенної і незалежної держави є цивілізаційним надбанням української нації, всього українського народу [2, с. 84].

У своїй роботі Коник С. зазначає, що розбудова держави – це не просто процес, вона має сутнісні характеристики свідомого, розумового та творчого процесу, що вибирає палітру свідомих і несвідомих дій людей і її еліти. Становлення держави – це постійний рух, який складається з етапів: генезис, формування, становлення, розквіт. Державотворення – безперервний процес, який має активну і пасивну фази [3, с. 2].

Приділяючи увагу функціям держави, які в теорії держави і права трактують як основні напрямки діяльності держави, варто звернути увагу на їх класифікацію. Так, Джураєва О. вважає, що класифікація функцій держави – це поділ їх на окремі види, групи залежно від певних критеріїв, що має практичне значення для розробки рекомендацій щодо вдосконалення окремих сфер її діяльності. При цьому критерієм виділення окремих функцій держави може бути така їх властивість, як цілісність, що зумовлена конкретними завданнями, які вирішує держава в рамках реалізації наданої їй функції [4].

Однією з класичних класифікацій є поділ функцій держави на внутрішні і зовнішні. Такої думки дотримується і згаданий автор Джураєва О., яка стверджує, що «широко поширена і визнана приналежність функцій на внутрішні і зовнішні, тобто здатність визначати

діяльність держави щодо суспільства, особливою організацією якого є держава (внутрішня функція), а щодо інших держав (зовнішня функція)» [4].

Марущак О. дотримується дещо іншої позиції, який, проаналізувавши різні підходи до класифікації «функцій держави», у своїй науковій статті дійшов висновку, що «можна виділити такі комплексні функції держави: правоохоронна, економічна, політична, соціальна, ідеологічна, оборонна та зовнішні». На його думку, перелічені функції характерні для абсолютної більшості сучасних держав. Кожна функція сучасної держави має свій зміст, який залежить від багатьох факторів і змінюється з різними обставинами [5].

Тобто, як бачимо, на противагу Джураєвій О., Марущак О. прямо не виділяє внутрішні та зовнішні функції, а лише окремо зовнішні та інші складові функції держави.

Для посилення наукової позиції звернемося до чинного законодавства України. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», виходячи з аналізу його положень, ділить діяльність держави на внутрішню та зовнішню, що, на наш погляд, є досить логічним. Таке твердження впливає зі статті 2 Закону, де вказується, що «принципи внутрішньої і зовнішньої політики ґрунтуються на безумовному дотриманні Конституції України, забезпеченні прав та свобод людини і громадянина в Україні та гарантуванні прав і свобод, проголошених Конституцією України, на загально визнаних принципах та нормах міжнародного права, забезпечення соціальної спрямованості економіки України й сталого соціально-економічного розвитку, зміцнення демократичних засад суспільно-державного життя, забезпечення прав верховенства, економічної та політичної незалежності держави, захисту її національних інтересів,

утвердження України як повноправного та авторитетного члена світового співтовариства» [6].

Таким чином, підхід до вирішення питання щодо класифікації функцій залежить від вибору критерію, на підставі якого вона здійснюється.

За основу написання даної статті було обрано і Угорщину як країну Європейського Союзу (ЄС), що у світлі останніх новин виступила «блокатором» ЄС в частині виділення допомоги Україні в сумі 50 млрд євро, які мають виплачуватися протягом наступних трьох років.

У даному контексті Нік Торп написав: «Віктор Орбан не вперше стає на заваді своїм колегам з Євросоюзу, які роблять усе можливе, щоб допомогти Києву пережити повномасштабну російську війну. Прем'єр-міністр Угорщини попередив, що може застосувати «ручне гальмо» щодо майбутньої фінансової допомоги Україні після того, як наклав вето на пакет ЄС у розмірі 50 мільярдів євро, призначений допомогти східному сусідові вижити протягом наступних трьох років. Каже, що постачання зброї Києву лише подовжує агонію. Угорський лідер також вирішив накласти вето на останній пакет економічної допомоги Україні, оскільки, за його словами, гроші угорських платників податків не повинні йти всупереч їхнім власним інтересам. В. Орбан каже, що членство України в ЄС було б катастрофою для Євросоюзу, зокрема для угорських фермерів» [7].

Кравченко О. у своїй публікації зазначив «Угорщина готова зняти своє вето на фінансування Європейським Союзом України в обмін на фінансування для Будапешта, яке ЄС заблокував через відкат демократії» [8].

У продовження вказаного, маємо згадати і Бондаренко М., яка писала: «Єврокомісія запропонувала збільшити спільний бюджет ЄС на 66 млрд євро. Частина грошей у розмірі 50 млрд євро

мала піти на підтримку Києва протягом наступних декількох років. Збільшення бюджету вимагає підтримки всіх 27 країн-членів ЄС, оскільки внески повинні надходити з їхніх національних бюджетів. Кілька країн, зокрема Угорщина та Німеччина, виступили проти збільшення бюджету. Офіційний Будапешт при цьому вимагав від Києва звіту про те, як українська влада витрачає допомогу від ЄС. В. Орбан постійно звинувачує Україну у високому рівні корупції. А Угорщина у свій час висунула умову, за якої готова зняти вето щодо фінансування України. Для цього Європейський Союз має розблокувати мільярди євро, призначені для Будапешта» [9].

Як бачимо, угорська політика дійсно використовує право вето, як інструмент тиску та впливу.

Висновки. Таким чином, зовнішні функції держави включають головні напрями її діяльності, пов'язані з виконанням зовнішніх завдань. Ці завдання мають включати захист

країни, співпрацю з іншими державами та багато іншого. Чітко визначені принципи та форми реалізації є ключовими для здійснення функцій держави взагалі та зовнішніх функцій зокрема. Вони не лише забезпечують єдність та системність, але й визначають засоби зовнішнього прояву та реалізації цих функцій. Підхід до класифікації функцій держави може варіюватися в залежності від обраного критерію. Це може бути за тривалістю дії, значенням для держави, сферою суспільного життя та іншими факторами. Важливо враховувати ці критерії для розуміння та аналізу ролі держави в сучасному світі. Зроблено висновок, що угорська політика на сучасних етапах державотворення дійсно використовує право вето, як інструмент тиску та впливу на міжнародні відносини. Особливо це стосується фінансової допомоги Україні, її інтеграції до Європейського Союзу.

Література:

1. Матях В. Проблема державотворення в Україні XVII-XVIII ст. у вітчизняній історичній науці другої половини XIX – початку XX ст. URL: <http://history.org.ua/JournALL/journal/1998/3/5.pdf> (дата звернення: 10.12.2023 року).
2. Нестерович В. Поняття «державотворення в Україні» та його сутнісні риси. *Науковий журнал «Право і суспільство» Дніпровського гуманітарного університету*. 2020. Випуск 1. С. 83-91.
3. Коник С. Державотворення як управлінська категорія. *Державне управління: теорія та практика*. 2012. № 2. С. 1-7.
4. Джураєва. О. Класифікація функцій сучасної держави. URL: <http://www.apdp.in.ua/v25/32.pdf> (дата звернення: 10.12.2023 року).
5. Марущак О. До питання про класифікацію функцій сучасної держави. URL: <https://ljd.dnuvs.in.ua/wp-content/uploads/2022/01/3-marushhak.pdf> (дата звернення: 10.12.2023 року).
6. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» № 40, ст. 527. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text> (дата звернення: 10.12.2023 року).
7. Нік Торп Що Орбан має проти України? URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c972eyn67emo> (дата звернення: 10.12.2023 року).
8. Кравченко О. Угорщина готова розблокувати 50 млрд євро для України, якщо ЄС розморозить гроші для Будапешта. URL: https://fb.ua/world/2023/12/12/588688_ugorshchina_gotova_rozblokovati_50_mlrd.html (дата звернення: 10.12.2023 року).
9. Бондаренко М. Угорщина ветоувала рішення щодо допомоги Україні на €50 млрд. URL: <https://fakty.com.ua/ua/svit/20231215-ugorshhyna-vetuvala-rishennya-shhodo-dopomogy-ukrayini-na-e50-mlrd/> (дата звернення: 10.12.2023 року).

References:

1. Matiakh V. Problema derzhavotvorennia v Ukraini XVII-XVIII st. u vitchyzniani i istorychnii nauksi dhuhoi polovyny KhIKh – pochatku KhKh st. Available at: <http://history.org.ua/JournALL/journal/1998/3/5.pdf> (Accessed 10.12.2023)
2. Nesterovych V. (2020). Poniattia «derzhavotvorennia v Ukraini» ta yoho sutnisni rysy. Naukovyi zhurnal «Pravo i suspilstvo» Dniprovskoho humanitarnoho universytetu. Vypusk 1. p. 83-91.
3. Konyk S. (2012). Derzhavotvorennia yak upravlinska katehoriia. Derzhavne upravlinnia: teoriia ta praktyka. № 2. p. 1-7.
4. Dzhuraieva. O. Klasyfikatsiia funktsii suchasnoi derzhavy. Available at: <http://www.apdp.in.ua/v25/32.pdf> (Accessed 10.12.2023)
5. Marushchak O. Do pytannia pro klasyfikatsiiu funktsii suchasnoi derzhavy. Available at: <https://ljd.dnuvs.in.ua/wp-content/uploads/2022/01/3-marushhak.pdf> (Accessed 10.12.2023)
6. Zakon Ukrainy «Pro zasady vnutrishnoi i zovnishnoi polityky» № 40, st.527. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text> (Accessed 10.12.2023)
7. Nik Torp Shcho Orban maie proty Ukrainy? Available at: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c972eyn67emo> (Accessed 10.12.2023)
8. Kravchenko O. Uhorshchyna hotova rozblokuvaty 50 mlrd yevro dlia Ukrainy, yakshcho YeS rozmorozyt hroshi dlia Budapeshta. Available at: https://lb.ua/world/2023/12/12/588688_ugorshchina_gotova_rozblokuvati_50_mlrd.html (Accessed 10.12.2023)
9. Bondarenko M. Uhorshchyna vetuvala rishennia shchodo dopomohy Ukraini na €50 mlrd. Available at: <https://fakty.com.ua/ua/svit/20231215-ugorshchyna-vetuvala-rishennya-shhodo-dopomogy-ukrayini-na-e50-mlrd/> (Accessed 10.12.2023)

Стаття надійшла до друку 15.12.2023 року